

Udstillinger & arrangementer

AALBORG HISTORISKE MUSEUM

Udstillingsaktiviteten på Aalborg Historiske Museum blev i 2017 præget af det store arbejde for museets arkæologer og historikere, der fulgte med fundet nær Birkelse i marts af det tyske jagerfly fra 2. Verdenskrig. Henover foråret blev resterne af den forulykkede Messerschmitt Bf 109 anbragt i en særudstilling på Aalborg Skudehavn. Særudstillingen fandt sted i en tom industribygning, hvor der både var plads og faciliteter til at fortælle historien om flyet og dets pilot og om tyskernes besættelse af Danmark med fokus på Aalborg-området. De iltfattige forhold i mosen, hvor flyet styrtede ned i 1944, havde ikke alene bevaret flyets forskellige dele, men også en stærk stank af flybrændstof kombineret med mosevand. En udstilling af flyet i dets helhed stillede derfor ekstraordinære krav til både plads og udluftning, som ikke kunne tilvejebringes i museets bygning i Algade. I juni blev særudstillingen flyttet til Aalborg Historiske Museum med et mindre udvalg af vragsdelene fra flyet og den tyske pilots personlige udrustning.

I løbet af efteråret blev det også til en mindre udstilling af arkæologiske fund fra udgravningerne på Budolfi Plads, hvor museets arkæologer har arbejdet side om side med bygherrens gravmaskiner og byggekraner. Udgravningerne afdækkede blandt andet bebyggelser fra Aalborgs ældste fase i vikingetiden, og på museet blev et udvalg af de fund, arkæologerne gjorde på den anden side af gaden, løbende udstillet. Publikum kunne derfor ved selvsyn følge med i resultaterne fra udgravningerne af en lang række fund af blandt andet pilgrimsmærker, seglstamper og skomagerværksteder fra 13-1400 tallet.

En barnesko fra slutningen af 1300-tallet

I vinterferien og sommerferien har der som vanligt været skattejagter og detektivopgaver for børnene. For de voksne har der i løbet af året blandt andet været offentlige byvandring om besættelsestiden og Aalborgs forlystelseliv. I september afholdt museet dertil i samarbejde med Folkekirkens Skoletjeneste en række aktiviteter i anledning af Reformationsåret. Museet fik derfor besøg af 11 folkeskoleklasser, som kom på reformationsbyvandring og derefter skrev afladsbreve med pen og blæk på museet. Endeligt blev den årlige julestue indrettet med museets julebutik, cigarmagere og knipleudstilling, og der var smagsprøver på Madam Mangors vanillekrans og lutendranck.

APOTEKERSAMLINGEN

Apotekersamlingen i Jens Bangs Stenhus har i 2017 indledt et samarbejde med Aalborg Universitet om undervisning af studerende fra flere sundhedsfaglige uddannelser. Siden åbningen af Samlingen i 2005 har der foruden almindelige rundvisninger været tilbudt skolerundvisninger for elever lige fra børnehaveklasse til gymnasiet, men Apotekersamlingen har ikke tidligere haft besøg af universitetsstuderende.

Først på året forsøgte vi med tre hold studerende fra Sundhedsteknologi. Da forsøget faldt ud til alles tilfredshed viste to andre sundhedsvidenskabelige uddannelser interesse og tilbød deres studerende et besøg i Apotekersamlingen. I alt ca. 120 studerende fra Sundhedsteknologi, Medicin og Medis (medicin med industriel specialisering) besøgte Apotekersamlingen i 2017 og der blev truffet aftale om at fortsætte samarbejdet i 2018.

Undervisningen af de studerende tager udgangspunkt i Apotekersamlingens mange bevarede medikamenter fra de seneste 300 år, men fortællingen rækker længere tilbage, og former sig som en kort introduktion til 2000 års vestlige medicinhistorie. De studerende får et indtryk af, at vores moderne sundhedsvæsen og den moderne lægevidenskab på den ene side ikke er meget mere end 150 år gammel, men at der på den anden side stadig findes rester af længst forladte sygdomsopfattelser og tankemåder, skjult i vores sprog, og langt ind på de kliniske hospitals gange.

Apotekersamlingen blev også en del af Danmarks Radios store satsning med formidling af danmarkshistorien i 2017. I sommer-serien "Vores Ukendte Danmark" rettet mod et bredt familiepublikum, besøgte et rejsende TV-hold Aalborg for at fortælle om renæssancen i Nordjylland. Studieværten Sisse Fisker blev sendt på apoteket med biskop Jens Bircherods medicinflaske fundet i en latrinkasse bag Aalborg bispegård. Her skulle hun høre, hvad flasken kunne have indeholdt. Samtidig fik Sisse, som i det virkelige liv døjer med en kronisk ryglidelse, et gammelt husråd med øl og tørret bukkeblod mod netop rygsmerten.

BOLDROP MUSEUM

I løbet af de seneste år har Boldrup Museum været gennem en transformation fra et traditionelt museum med museums-genstande, museumsvært, billetsalg osv. til at være et formidlingscenter, hvor museums-genstandene er udskiftet med brugsgenstande og museumsværten med automatiske tidslåse. Efterhånden er denne transformation ved at være gennemført, og det lille husmandssted fremstår mere og mere som et aktivt og levende kulturmiljø fra begyndelsen af 1900-tallet.

Stedets grøntsager bruges ofte i det gamle køkken som en aktiv del af formidlingen, og afgrøderne på markerne bliver brugt

som foder til museets husdyrhold af gamle dyreracer. Ofte deltager museets gæster i dette fodringsarbejde; typisk nogle af de ca. 3.500 brugere af museets skoletjeneste.

De hyggelige og idylliske omgivelser, husdyrene og den gratis adgang har betydet, at museet får flere og flere besøgende, der bruger stedet gentagne gange i løbet af året. Der kommer således rigtig mange bedsteforældre med børnebørn. For mange børn er det efterhånden et ufravigeligt krav, at når de skal passes af bedstemor og bedstefar i Nørager og omegn, så indbefatter denne pasning et besøg på Boldrup Museum!

Det levende miljø på museet skyldes også i vid udstrækning en aktiv skare af frivillige, organiseret i museets støtteforening, Boldrup Museumsforening. Museumsforeningen gennemførte i 2017 ti arrangementer. Ofte er det arrangementer, der er tilknyttet forskellige arbejdsprocesser på husmandsstedet: pløjedag, æblemostdag, honningslyngedag osv. Hvert år i august afholdes der Færedag, hvor museets får bliver klippet, men hvor der også foregår alle mulige andre aktiviteter på hele museets areal.

For få år siden blev der opført fem vindmøller ved Volstrup Golf, og da Boldrup museum ligger under fem kilometer herfra, søgte Boldrup Museumsforening i samarbejde med museets skoletjeneste i 2016 om midler fra Grøn Pulje – også kendt som 'Vindmøllepuljen'. Det er midler, der kan søges af naboer til nyopførte vindmøller, som kompensation for de gener, som vindmøllerne måtte medføre. Museumsforeningen blev bevilliget 125.000 kr. som skal bruges til bl.a. opførelse af en udkigsplatform i kanten af museets skov, der grænser op til Simested ådal.

Museets bygninger er de sidste rester af en gammel landsby, en randbebyggelse på kanten af ådalen, og med midlerne fra Grøn Pulje, kan formidlingen af dette spændende stykke natur nu få et løft. Ansøgninger til diverse tilladelser er i skrivende stund godt i gang, og håbet er, at platformen er færdig i løbet af første halvdel af 2018.

CIRKUSMUSEET I ROLD

På Cirkusmuseet blev 2017 et rigtig godt år med et stigende antal gæster. De mange besøgende viste interesse for både rundvisninger, udstillinger, butik og for selv at udfolde deres evner som optrædende i Artistens Værksted. Interessen for at afholde børnefødselsdage på museet er steget betydeligt, og mange glade fødselarere har fejret dagen i museets flotte rammer og kombineret festlighederne med en oplevelse af cirkushistoriens forunderlige verden.

Museets skoletjeneste har ligeledes været eftertragtet. Mange elever arbejder på et tidspunkt i løbet af deres skoletid med et tema om cirkus, og Cirkusmuseets helt unikke tilbud og autentiske rammer kan give undervisningen en værdifuld ekstra dimension. Skoletjenesten har årligt ca. 3.500 brugere – et tal der

dækker både over aktive ”udøvende artister” i et skoleforløb og publikummer til deres forestillinger. Oftest foregår aktiviteterne på museet, men Cirkusmuseet tilbyder også at pakke rekvisitterne sammen og rykke ud på skolerne. Et af museets større ”ud-af-huset”-forløb i 2017 fandt sted på Thorup-Klim Skole, hvor indskoling, børnehave og vuggestue arbejdede med cirkus i en uge og afsluttede med en stor forestilling i den lokale sportshal for et talstærkt publikum.

I andre sammenhænge drager Cirkusmuseets medarbejdere også på farten for at bidrage til lokale kulturelle arrangementer og gøre opmærksom på museet og dets spændende ansvarsområde. Dette fandt f.eks. sted i sensommeren, hvor der i forbindelse med Rebild Kommunes Kulturuger blev afholdt fortælleaften i Buderup ødekirke. I det dunkle kirkerum blev der fortalt historier om de cirkusfolk, der for godt 100 år siden flyttede til egnen og blev årsagen til museets placering. Fortællingerne afsluttedes med et spektakulært ildshow akkompagneret af trommespil og rottekongen Cibrinos lirekasse.

Cirkushusets Støtteforening har også i 2017 ydet et stort og flot arbejde for museet. Foreningens medlemmer har bl.a. givet rundvisninger, hjulpet til med en række praktiske forhold og repræsenteret museet ved den årlige uddeling af Den Danske Cirkuspris. I samarbejde med andre lokale aktører, har foreningen ligeledes gjort en uvurderlig indsats i forbindelse med afholdelsen af de årligt tilbagevendende arrangementer til jul og fastelavn.

Det omfattende arbejde med restaureringen af beboelsesvognen og pakvognen bag Ridehuset fortsatte i 2017. Udvendigt er alt råddent træværk blevet skiftet, og efter en omfattende restaurering er de otte hjul igen monteret på vognene. Begge vognes tag har fået ny belægning af tagpap, og alt træværk samt undervognenes metal er blevet rensat og malet. Konserveringen af beboelsesvognens inventar på Bevaringscenter Nordjylland er fuldført, og møbler, lamper og nylakerede skabslåger er klar til igen at blive monteret i vognen. Der er desuden blevet installeret et affugtningsanlæg, der blæser tør luft ind i begge vogne, når de i fremtiden lukkes ned for vinteren.

Beboelsesvognen og pakvognen genåbnes for publikum ved museets sæsonstart i maj 2018. Gæsterne får her lejlighed til at opleve et rullende hjem, som det kan have set ud for den store og mangfoldige gruppe af cirkusfolk, gøglere og markedsrejsende, der gennem tiderne har rejst på de danske landeveje. I pakvognen åbnes samtidig en ny permanent udstilling, der netop retter fokus mod ”Livet på hjul”, og bl.a. løfter sløret for beboelsesvog-

nens og pakvognens fortid og ejere. I efteråret 2017 er der blevet konstrueret en flot ny trætrappe og et repos, der forbinder de to vogne. Dermed skulle publikum være sikret de bedst mulige adgangsforhold, når Cirkusmuseet i 2018 inviterer indenfor til fortællingen om "Livet på hjul".

GRÅBRØDREKLOSTER MUSEET

Musikfestivalen Northern Winter Beat skød arrangementerne i Gråbrødrekløster Museet godt i gang i 2017. Den irske guitarist og komponist Cian Nugent gav 27. januar en veloplagt solokonzert med en blanding af suburban blues, traditionel irsk musik, singer-songwriter stilen fra 1960'erne og 70'erne samt kompositionsmusik fra det 20. århundrede. Mindre spændende blev det ikke 28. januar, hvor sangeren og guitaristen fra det psykedeliske folkband Mechanical Bird, Jakob Brixen, holdt en intens koncert.

Om aften 5. april var museets gæster nok i en mere stille meditativ stemning, da de to studenterpræster ved Aalborg Universitet, Hanne Dahl og Christen Staghøj Sinding, afholdt andagten Before Easter i anledning af Påsken. 66 gæster, primært universitetets udenlandske Erasmus-studerende, deltog i dette arrangement, som er inspireret af den hellige Frans af Assisi's liv og virke. Sangere fra Budolfi Domkirkes Kor samt en cellist understregede med deres musik den nærmest drømmeagtige stemning i museet denne aften.

Årets byvandring i middelalderens Aalborg fandt sted i juni og august, og 95 gæster gik med en tur rundt i Aalborgs gamle

gader. Museumsinspektør Stig Bergmann Møller var vandringerne guide. Gadenettet i den centrale bykerne afspejler til dels middelalderens og renæssancens Aalborg, og med fantasien til hjælp blev den historiske by denne aften vakt til live igen. Heldigvis er der stadig stående bygninger fra middelalderen bevaret i midtbyen, og der blev gjort stop ved blandt andet Budolfi Kirke, Helligåndsklosteret og Vor Frue Kirke. Gammel Torv med Rådhuset og Østerå indgik også i fortællingerne.

HADSUND EGNSSAMLING OG MØLLEHISTORISK SAMLING

På museet i Hadsund blev 2017 et godt år, hvor mange lokale frivillige bidrog til at skabe liv og aktivitet på museet. Efter ombygningen i 2016, hvor museet bl.a. fik et helt nyt indgangsparti, havde det gamle forrum ved Hadsund Egnssamling mistet sit formål. Dette lokale blev i 2017 istandsat og malet, så det fremover kan anvendes til aktiviteter og udstillinger. Ligeledes blev de to små tilstødende depotrum sat i stand, så de kan benyttes til opbevaring.

Som en del af ombygningen lykkedes det museet at finansiere byggematerialer til renoveringen af den gamle lade. Det store arbejde med istandsættelsen blev udført af frivillige fra Havnø Møllens Venner, og efter stor indsats fra deres side var bygningen næsten klar til indvielse ved udgangen af 2017. Havnø Møllens Venner tager de nye lokaler i brug næste år, hvor de skal anvendes til møder, foredrag og kurser. Lokalerne skal endvidere rumme Møllehistorisk Arkiv, som kan benyttes af alle interesserede mølleentusiaster.

I museets anden fløj har Hadsund Museumsforening og Lokalhistoriske Arkiv også været travlt beskæftiget. Foreningen overtog pr. 1. maj driften af det lokalhistoriske arkiv, der hidtil havde været en del af museets virksomhed. Foreningen har siden da bemandet arkivet hver tirsdag eftermiddag, hvor arkivet har haft åbent for besøgende. Der har været meget nyt at sætte sig ind i for foreningens medlemmer, som har gennemgået en række kurser i arkivdrift og er gået i gang med det store arbejde med at få ordnet og omregistreret arkivets materiale.

I skolernes efterårsferie afholdtes et dagsarrangement for hele familien i samarbejde med begge museets foreninger. Arrange-

mentet stod i kartoflernes tegn, og man kunne bl.a. forsøge sig med kartoffeltryk, købe forskellige kartoffelsorter og opleve en lille særudstilling om kartoffelferien udført af Hadsund Museumsforening. Man kunne også udfordre sin indre museumsdetektiv og forsøge at gætte, hvad et udvalg af gamle genstande havde været brugt til. Hos Havnø Mølles Venner kunne man med håndkraft male sit eget mel og omsætte det til en lækker pandekage stegt over bål på gårdspladsen.

Året blev afsluttet med endnu et hyggeligt og velbesøgt arrangement i samarbejde med foreningerne. Havnø Mølles Venner solgte gløgg og andre lækkerier, og møllenissen fra Havnø Mølle læste julefortællinger blandt de mange små drillenisser, der havde gemt sig i Møllehistorisk Samling. I Hadsund Egnssamling var stuerne pyntet op med historisk julepynt fra forskellige tidsaldre, og der var sat fokus på advent og julemærker i en udstilling foranstaltet af Hadsund Museumsforening.

HALS MUSEUM

På Hals Museum bød påskeferien på aktiviteter for børn under overskriften Skæg med æg. Sæsonen blev derfor indledt med æggekogning med løgskaller, trille æg, pyntning af æg og æggejagt på Skanseområdet med chokoladeæg som præmie. I sommerferien var der mulighed for at være "Museumsdetektiv" på museet,

og for at deltage i et Byløb med mange sjove opgaver i Hals By. Efterårsferien bød på en mørkevandring på Skansen, der blev et stort tilløbsstykke med 100 gæster, og til jul afholdt Sophie Hedvig (Lions Club) det årlige julemarked.

Efter sæsonlukningen har aktiviteten på Hals Museum været stærkt præget af ombygningen til et selvbetjent udstillingssted, der vil muliggøre en markant udvidelse af åbningstiden og gratis publikumsadgang. Med en støtte på 374.000 kr. fra Aalborg Kommunes Rum og Rammer-pulje til projektet "Renovering af publikumsfaciliteter på Hals Museum" har museets inspektører og teknikere således haft travlt med de mange opgaver frem mod museets genåbning i maj 2018. På den tekniske side har arbejdet blandt andet omfattet etablering af automatisk adgangskontrol, videoovervågning og en række permanente montrer. På formidlingssiden er der forberedt nye udstillinger kombineret med en indledende implementering af digital teknologi. Det er sket i samarbejde med det nationale forsknings- og udviklingsprojekt Vores Museum om et ph.d.-projekt, der undersøger hvordan selvbetjente museumsafdelinger

HOBRO MUSEUM

For Hobro Museum blev det en fin sæson med et stigende antal gæster. Interessen for Fyrkat-fundene, der er udstillet på museets første sal, var stor - og stigningen i museets besøgende afspejler en tilsvarende stigning på Vikingecenter Fyrkat. En del besøgende var krydstogtgæster, der indgik i en særlig forsøgsordning, hvor de blev kørt fra Aalborg til Fyrkat og herefter direkte til Hobro Museum for at opleve den arkæologiske udstilling.

Afviklingen af museets gamle magasin i Valsgård blev tilendebragt og lejemålet endegyldigt afsluttet. De sidste genstande og arkivalier blev overflyttet til Hobro og til Samlingshuset i Vestbjerg, hvor de nu opbevares under tidssvarende klimatiske forhold.

Samarbejdet med Hobro Museumsforening har fungeret rigtig godt, og flere af foreningens bestyrelsesmedlemmer har i løbet af efteråret indgået i en arbejdsgruppe nedsat af museet med henblik på en nyformidling af Hobro og Mariagerfjord Kommunes nyere tids historie. Museumsforeningen udsendte desuden sit årsskrift nr. 25 med en række spændende artikler om og illustrationer af egnens historie i et nyt og velfungerende layout.

Stadig flere brugere henvender sig til Lokalthistorisk Arkiv, og museets medarbejdere besvarer mange forespørgsler pr. mail og telefon. Arkivets aviser, fotos og øvrige arkivalier benyttes af både faste brugere og engangsbesøgende, og den ugentlige åbningsdag giver anledning til livlig ideudveksling og videndeling mellem medarbejdere og besøgende.

LINDHOLM HØJE MUSEET

Igen i år har besøgende fra de mange krydstogtskibe, som særligt anløber Aalborg i løbet af foråret og sommeren, betydet stor travlhed i perioder. De mange krydstogtskibsgæster, som for størstedelens vedkommende stammer fra USA og England, øger det i forvejen store antal internationale besøgende på Lindholm Høje Museet. Vikinger og vikingetiden oplever i disse år, godt hjulpet på vej af blandt andet flere store tv-serier, en tiltagende international interesse, og gæsterne kommer i dag fra vidt forskellige dele af verden for at se de fysiske spor efter vikingerne. På Lindholm Høje registreres de udenlandske gæsters oprindelsesland, og i det forgangne år har der i måneder med mange besøgende været gæster fra hele 50 forskellige lande. Mange er selvfølgelig fra vore nabolande, men blandt de besøgende i 2017 har der

også været gæster fra eksotiske steder som f.eks. Alaska, Hawaii, Congo og Peru.

De mange internationale gæster har dog heldigvis ikke været alene, og særligt flere særarrangementer med mere lokalt tilsnit har været velbesøgte af nordjyderne. Den 16. juni blev Lindholm Høje museets 25 års jubilæum fejret med gratis adgang for alle. Desuden var der guidede ture på gravpladsen, åbning af en særudstilling med fremvisning af sølvskatten fra Horsens ved Blenstrup og ”live” udgravning af de sidste dele af samme skat, som ved undersøgelserne i feltet var blevet hjemtaget i en jordblok med henblik på udgravning under mere optimale forhold.

Årets sankthansbål i de maleriske omgivelser på Lindholm Høje var som vanligt velbesøgt. Rådmand Maibritt Iversen leverede en veloplagt båltale, og Coro Misto sang for på midsommervisen og diverterede publikum med sange fra den danske sangskat. Bål og maleriske scenarier var der tillige masser af i november, da en håndfuld ansatte fra Nordjyllands Historiske Museum med hjælp fra lokale skoleklasser, spejdere og andre frivillige flere steder omkring den østlige Limfjord lod bævnebålene blusse. Bålene blev placeret på lokaliteter, som oprindeligt har været i brug som signalposter. Målet var at forsøge at genskabe vikingetidens varslingsystem og formidle det lokalt. Arrangementet, der samme eftermiddag på lignende vis blev gennemført på Nordøstfyn i oplandet til Odense, var første del af et større forskningsprojekt, som museet i disse år medvirker i. Projektet, som går under

titlen "From central space to urban place", er finansieret af VEL-UX Fonden og har til formål at belyse fremvæksten af de tidlige vikingebyer ved Aalborg og Odense samt formidle dette gennem forskellige aktiviteter. På Lindholm Høje blev der i øvrigt sideløbende med bålaftbrændingen skruet op for formidlingen af krig og forsvar i vikingetidens Nordjylland. I foredragssalen blev der holdt foredrag om sporene af krig i det arkæologiske materiale fra regionen, og uden for demonstrerede vikingegruppen Ihwar i bavnebålets skær kampteknikker.

Endelig har året også budt på et markant skifte i Lindholm Højes Café. De nye forpagtere René Maxwell og Thomas Farsinsen har renoveret såvel cafe og køkken som hele cafeens koncept - til stor glæde for de besøgende og ansatte på museet samt med en øget belægning i cafeen. Det er tydeligt, at der ligger et stort fremtidigt potentiale i at dyrke synergien mellem museum og spisested. Blandt andet bliver museets smukke foredragssal allerede nu som følge af samarbejdet i stigende grad udlejet til firmaer og selskaber, hvis arrangementer har udspring i caféen.

LYSTFARTØJSMUSEET

Interessen for Lystfartøjsmuseet på havnen i Hobro har været stigende, og museet har i 2017 haft en betydelig fremgang i antallet af besøgende. Den store stigning i besøgende fandt hovedsagelig sted i juni måned, hvor hele to store begivenheder satte deres præg på aktivitetsniveauet på havnen. I den forbindelse fik museet for alvor anledning til at indvie sit nye billetsalg og butik med et stort udvalg af lokale og maritimt inspirerede varer.

I pinsen afholdtes træskibstræf på Mariager Fjord, der afsluttedes med en stor havnefest i Hobro. På Lystfartøjsmuseet blev træffet markeret med udvidede åbningstider, gratis entré og ekstra aktiviteter for børn. Museet havde endvidere indgået et samarbejde med Maritimt Kulturcenter Mariagerfjord og Foreningen Carolines Venner omkring formidlingen af fortællingen om sejlbåden "Caroline" fra 1866. Museet kunne dermed åbne en lille særudstilling, som fortalte den spændende historie om et af Danmarks allerførste lystfartøjer, der i 1860'erne var lidt af en berømt med sine sejre i bl.a. landets første internationale kapsejls.

Carolines skæbne har fået fornyet aktualitet, da en gruppe frivillige gennem en årrække har arbejdet på at få skabt en rekonstruktion af skibet. Dette arbejde kom i 2016 på professio-

nelle hænder på Hobro Værft – og i forbindelse med træskibstræffet åbnede værftet gavmildt dørene til Carolines værksted. Når man havde fået øjnene op for bådens spændende historie på museet, kunne havnens gæster spadserere videre ad kajen for på værftet at opleve håndværket og konstruktionen bag Caroline på nærmeste hold.

Allerede to uger efter pinsetræffet, var der igen fest på havnen i Hobro, og Lystfartøjsmuseet befandt sig endnu en gang i begivenhedernes midte. Hendes Majestæt Dronning Margrethe II var på et af sine årlige sommertogt nået til Mariager Fjord, og 15. juni lagde Kongeskibet Dannebrog til ved kajen foran Lystfartøjsmuseet. Museets trappe var fyldt med flagende gæster, og i vinduerne ud mod havnen havde pressens fotografer direkte udsyn til den røde løber og den fornemme modtagelse af Dronningen. Festlighederne på havnen fortsatte om aftenen, hvor Lystfartøjsmuseet havde længe åbent, og Mariagerfjord Kulturskole underholdt de besøgende med både klassisk og rytmisk korsang.

Lystfartøjsmuseets Venner udførte igen i 2017 et stort og uvurderligt støttearbejde for museet. I vintermånederne havde ”tirsdagsholdet” travlt med vedligeholdelse, istandsættelse og oprydning, og i åbnings sæsonen gav foreningens medlemmer rundvisninger og hjælp til med at bemande butik og billet-

salg, så det var muligt for museet at holde ekstraordinært længe åbnet i forbindelse med sommerens arrangementer på havnen. Med en flot bevilling fra Mariagerfjord Kommune lykkedes det desuden foreningen at skaffe finansiering til et stort søkort til gulvet i udstillingen. Søkortet anskueliggør en væsentlig del af Mariagerfjord Kommunes geografi og kan bl.a. anvendes i undervisningsøjemed til forskellige måle- og navigationsopgaver.

MARIAGER MUSEUM

På Mariager Museum gik 2017 sin gang med mange besøgende – ikke mindst i sommermånederne, hvor den gamle købmandsgård er et yndet turistmål. I den forgangne sæson har mange lokale aktører på forskellig vis bidraget til at skabe liv og aktivitet i købmandsgården.

Den årlige sommerfest blev afholdt i juli måned med hjælp fra Mariager Museumsforening og en række lokale handlende og håndværkere. Mange gæster lagde vejen forbi museet denne dag, og nød den hyggelige stemning på gårdspladsen til spillemandens toner, duften af friskbrygget kaffe og lyden af klaprende hove ved hestevognen. Museets medarbejdere var iklædt historiske dragter, og der var arrangeret særlige aktiviteter for de fremmødte børn. I dagens anledning var der gratis entré på museet, hvor man kunne komme på rundvisning med museumsforeningens erfarne medlemmer.

For de besøgende har året også budt på skiftende kunstudstillinger i Galleri Vognporten af både amatører og professionelle kunstnere. Mariager Museumsforening og Lokalarkivet Mariager har desuden lavet mindre særudstillinger i købmandsgårdens for-

skellige lokaler. Mariager Museumsforening påtog sig igen i år det store arbejde med at arrangere julemarkedet på museet. Markedet blev en stor succes – museet var bugnende fyldt med gæster i julestemning og der var rift om de friske klejner.

I sommeren 2017 besøgte Hendes Majestæt Dronning Margrethe II Mariagerfjord Kommune under et af sommertogterne med Kongeskibet Dannebrog. I forbindelse med besøget i Mariager fik Dronningen lejlighed til at dyrke sin store interesse for arkæologien, da hun gæstede bronzealdergravhøjen Hohøj. Museets bestyrelsesformand Leif Sondrup, direktør Lars Christian Nørbach og afdelingsleder for arkæologi Torben Sarauw fik fornøjelsen af at fortælle Dronningen om bl.a. Danmarks største gravhøj. Besøget afsluttedes med, at Dronningen fik en gave fra museet – et hæfte, produceret specielt til lejligheden, om nye arkæologiske fund fra vikingetidens Fjeldsted. Hæftet blev desuden uddelt gratis til de øvrige på dagen ved Hohøj fremmødte gæster.

VIKINGECENTER FYRKAT

Centret har endnu engang haft et godt år med omkring 30.000 besøgende i sæsonen fra påske til efterårsferie. Årets store ud-

fordring har været at gennemføre alle de vante aktiviteter uden brug af langhuset på Vikingegården. Langhuset er nemlig gennem sæsonen blevet renoveret, så det nu fremstår næsten som nyt. En del egetræ er blevet udskiftet, alle de jordgravede stolper har nu fået et betonfundament at hvile på, og væggene er blevet flettet op på ny og klinet med lerblanding. Langhuset bruges til overnatning, fortælling ved bålet og en lang række aktiviteter, som alle sammen måtte flyttes til de øvrige bygninger på Vikingegården. Gæsterne satte stor pris på at tale med håndværkerne og vikingerne på pladsen om arbejdet, der pågik. Det er ikke så ofte, vi har mulighed for at fremvise træskelettet af et langhus, så det har været en fin formidlingsmulighed.

Museumsbutikken havde allerede i 2016 gennemgået første trin i en række ombygninger og forbedringer, og i år blev en foreløbig indretning afprøvet. Det kunne i den grad mærkes på omsætningen. Der er blevet mere lys og plads til flere varer, og det falder virkelig i gæsternes smag. Bygningen skal over de næste år isoleres, der skal opstilles nyt og blivende inventar, og det store glasvindue mod ådalen skal udskiftes med en glasdør. Så vi går også på det område nogle spændende år i møde.

Hver eneste weekend i sæsonen fra først i maj til udgangen af september har budt på levendegørelse af forskellige temaer, hvor gæsterne har fået mulighed for at komme helt tæt på håndværk, madlavning og håndarbejde, som det kan have foregået i vikingetiden. Gæsterne har mange muligheder for selv at deltage aktivt. Fyrkats Venner har afholdt en række weekendkurser i samarbejde med LOF, og de har fået syet fine vikingedragter til kursisterne, så de bedre kan falde ind i miljøet på Vikingegården. Som sædvanlig blev der også i sommerferiens første uge afholdt ”aktiv ferie”, hvor tilmeldte børn deltog i sommerskole.

Igen i år er der i juli blevet afholdt et stort marked ved Borgen med mange besøgende og masser af deltagende vikinger. Der

var boder, lege, konkurrencer, foredrag, madsalg og en mængde spændende oplevelser for store og små.

I efterårsferien flyttede vikinger fra nær og fjern ind på Vikingegården. Nogle blot for et par dage, andre for gennem hele ugen at lære hinanden og gæsterne forskellige vikingesysler og håndværk. Gennem nogle år har efterårsferiens håndværks- og håndarbejdsdage vokset sig større og større. På trods af ofte efterårsagtigt vejr er det efterhånden blev et tilløbsstykke. Her blev plantefarvet, filtet, fremstillet smykker, smedet, lavet glasperler, kæmpet med vikingevåben, leget og spillet, skudt med bue og pil, slagtet høns og lavet masser af mad. Båden blev løftet op af åen og trukket hele vejen op til vikingegården af vikinger og gæster i skøn forening. Og endelig var der også plads til et par dage med "aktiv ferie" for børn.

Sæsonen blev afsluttet den 9. december med det traditionsrige Vintersolhvervsmarked på Vikingegården. Her deltog flere end 80 vikinger, og der var rig lejlighed til at beundre ikke bare alle de fine varer i boderne, men også vikingernes vinterdragter af uld og pels. Alle vikingerne – og en del af gæsterne, sluttede markedet af med et fakkeltog omkring gården og fremsigelse af versene om vintersolhvervet og lysets genkomst.

ØKONOMI OG MEDARBEJDERE

Ved Nordjyllands Historiske Museum var der i 2017 beskæftiget 110 personer svarende til 55 fuldtidsstillinger. Museets bestyrelse bestod ultimo 2017 af: formand Leif Sondrup (foreningsvalgt), Jørgen Skov Andersen (foreningsvalgt), Alice Østergaard (foreningsvalgt), Anders Hind (foreningsvalgt), Kim Romdrup (medarbejderrepræsentant), Bodil Frandsen (medarbejderrepræsentant), Mads Thomsen (Aalborg Kommune), Arne Schade (Aalborg Kommune), Søren Brunsholt Andersen (Aalborg Kommune), Ronny Thomsen (Mariagerfjord Kommune), Jørgen Pontoppidan (Mariagerfjord Kommune) og Lene Schmidt Aalestrup (Rebild Kommune). Museets daglige ledelse varetages af museumsdirektør, ph.d. Lars Christian Nørbach. Nordjyllands Historiske Museum havde i 2017 indtægter på 44.132.393 kr. og udgifter på 44.120.154 kr., hvilket giver ikke forbrugte midler på 12.239 kr., der tilføres museets reserver. 52% af museets indtægter stammer fra kommuner og stat, mens resten kommer fra entré, salg i butikkerne, arkæologi, fonde og indtægtsdækket virksomhed.

Nøgletal

Aalborg Kommune	kr. 9.369.473
Mariagerfjord Kommune	kr. 4.155.000
Rebild Kommune	kr. 1.200.000
Staten ordinært	kr. 5.415.011
Staten REGAN Vest	kr. 2.600.000
Entré og Salgsindtægter	kr. 3.646.514
Fonde og arkæologi	kr. 13.520.055
Indtægtsdækket virksomhed	kr. 1.850.182

PUBLIKATIONER

- Andersen, Lone: Bidrag vedr. forhistorisk arkæologi i Jammerbugt Kommune til: *Trap Danmark. 6. udgave. Bind 4. Jammerbugt, Thisted, Brønderslev*. København 2017.
- Andersen, Lone: Glimt af oldtidens bosætning i Vodskov. I: *Horsens-Hammer Årbog 2017*. Red. Aase Fladkjær og Svend Dam Larsen. Vodskov 2017, s. 20-24.
- Christiansen, T.T.: The Productive Limfjord Region in Perspective. A Study of Metal Detecting Sites and Socioeconomic Development in Denmark, AD 400-1150. Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet.
- Møller, Stig Bergmann: Bidrag vedr. middelalder- og nyere tids arkæologi samt Alstrup Hede, Rebild Kommune; Mariager og Hobro by, Mariagerfjord Kommune til: *Trap Danmark. 6. udgave. Bind 6. Morsø, Vesthimmerland, Rebild, Mariagerfjord*. København 2017.
- Møller, Stig Bergmann: Bidrag vedr. middelalder- og nyere tids arkæologi samt Kollerup koggen, Jammerbugt Kommune til: *Trap Danmark. 6. udgave. Bind 4. Jammerbugt, Thisted, Brønderslev*. København 2017.
- Møller, Stig Bergmann: Det nordjyske bispesæde mellem to kirker. I: *Reformationen i Nordjylland*. Red. af Morten Larsen. Dronninglund 2017, s. 72 – 89.
- Nørbach, Lars Christian: Nye fund fra vikingetiden i Fjeldsted. Hæfte udgivet i forbindelse med H.M. Dronningens besøg på Hohøj. Forlaget Nordjylland.
- Pedersen, Morten: (red.): *Fabrik & Bolig. Det industrielle miljø i Norden. 2017*. Selskabet til bevaring af industrimiljøer i Danmark og Svenska Industriminnesföreningen. Peer reviewed.
- Sarauw, T.: Bidrag vedr. forhistorisk arkæologi i Rebild og Mariagerfjord Kommuner til: *Trap Danmark. 6. udgave. Bind 6. Morsø, Vesthimmerland, Rebild, Mariagerfjord*. København 2017.